

Hoofdstuk 140

Lieve kleinkinderen,

Op 18 januari 1963 deed ik mee aan de Elfstedentocht op de schaats. Ik was ongetraind en nog maar 18 jaar oud. Ik was één van de laatsten die mocht starten. Ik schaatste midden in een heel lange rij, heel dicht achter elkaar aan. Vol goede moed probeerden wij de 200 kilometer lange schaatstocht uit te rijden. Voor 12 uur 's nachts moesten we weer terug in Leeuwarden zijn om het felbegeerde zilveren kruisje te verdienen.

Direct na Sneek stopte plotseling de schaatser voor mij en ik botste tegen hem aan. Ik viel achterover op mijn rug. Dat deed pijn, maar ik schaatste wel door in die lange, lange rij.

Toen ik daar zo schaatste moest ik plotseling denken aan de film 'Doctor Zhivago'. In die film zag je ook een heel lange rij mensen die zich door de sneeuw heen voortbewogen. Maar dat waren vluchtelingen, die moeizaam door de sneeuw liepen en ik schaatste daar voor mijn plezier.

Even voor de volledigheid, toen 's middag om 12 uur die hevige sneeuwstorm begon, ben ik een uurtje later in Molkwar, (Molkwerum) een klein dorpje voor Hindeloopen van het ijs gestapt. Ik was juist op tijd weer thuis om bij onze burens de familie Jongbloed, op de televisie te zien hoe Reinier Paping deze Elfstedentocht won.

Hoofdstuk 140 - Einde van het rijk Israël - 2 koningen 17

Er waren veel jaren voorbijgegaan, sinds Jerobeam, de zoon van Joas, de Arameeërs verslagen had en het land van Gilead bevrijdde. Hij had veertig jaar geregeerd, langer als één van zijn voorgangers en het leek alsof het tienstammenrijk een tijdperk van bloei tegemoet zou gaan. Maar deze koning Jerobeam was nog maar net overleden of één van de hoge officieren pleegde een staatsgreep en vermoordde de hele familie van Jehu.

Vanaf die tijd is er bijna geen koning meer in het tienstammenrijk geweest, die niet vermoord werd. De laatste uit deze rij was Hoséa, de zoon van Ela. Ook van deze koning kon dat bittere woord gezegd worden: *'Hij deed wat kwaad was in de ogen des Heren'*.

Maar niet alleen de koning deed dit. In het hele land gold het recht van de sterkste en niemand hield meer rekening met de ander.

Terwijl de koning offers bracht aan de gouden kalveren in Bethel en Dan, diende het volk de Baäls en Astartes. Veel mensen gaven zich over aan dronkenschap,

prostitutie en zedeloosheid. Moord en doodslag waren heel normaal geworden. Niemand vroeg meer naar recht en wet. Wie de macht had, gebruikte die en misbruikte zijn buurman. De rijken leefden in overdadige weelde en de kinderen van de armen werden als slaaf verkocht. Wezen en weduwen werden bestolen en zelfs de rechters in Israël waren voor geld te koop. *Niet de rijke die een misdaad had gepleegd kreeg straf, maar de arme die nergens hulp kon krijgen.*

Steeds maar weer stuurde de Heer zijn profeten om de mensen te waarschuwen, maar men wilde niet luisteren en ging zijn eigen, zelfgekozen weg.

Naar de profeet Jona had men **niet** willen luisteren en ook de waarschuwingen van de andere profeten sloeg men in de wind.

Ten slotte kwam het zo ver dat God de Heer dit volk in de macht gaf van de koning van Assyrië. In de stad Ninevé waren ze de profeet Jona al lang vergeten. In Assyrië heerste nu de wrede koning Tiglat-Pileser. Op een keer trok deze koning met zijn geweldig groot leger naar het westen en kwam ook bij de grenzen van Israël.

Koning Hoséa begreep dat hij niet opgewassen was tegen deze grote overmacht. Hij ging naar Tiglat-Pileser om hem hulde te brengen. Zo kwam het dat de oorlog aan Israël voorbijging, maar er moest elk jaar wel een flinke schatting aan vee en geld betaald worden.

Een aantal jaren bleef Hoséa een trouw vazal van Assyrië en betaalde trouw zijn tribuut. Maar toen Tiglat-Pileser stierf en Salmanasser hem opvolgde, nam Hoséa zijn kans waar en betaalde geen belasting meer. Hij dacht dat de nieuwe koning toch niet direct zou komen, maar dat viel vies tegen. Nog datzelfde jaar kwam Salmanasser met een groot leger. In alle haast trok koning Hoséa het noorden in om de nieuwe koning hulde te brengen. Met dure eden zwoer hij trouw aan de koning van Assyrië en beloofde hem voortaan zijn trouwste dienaar te zijn en op tijd zijn tribuut te betalen. Hij praatte zo mooi dat ook deze koning hem geloofde en hem als zijn vazal accepteerde.

Maar een paar jaar later brak hij zijn belofte en betaalde niets meer. Stiekem had hij boden gestuurd naar de Farao van Egypte en die had beloofd om hem te helpen wanneer Salmanasser met zijn leger zou komen om hem te straffen.

Natuurlijk kwam de koning van Assyrië met zijn soldaten en deze keer hoefde Hoséa niet bij hem te komen om hem hulde te brengen en proberen zich met mooie praatjes schoon te praten. Kwaad was Salmanasser en hij had maar één doel: *deze leugenaar en bedrieger zou de doodstraf krijgen en heel dat koninkrijk van hem zou hij van de aardbodem laten verdwijnen.*

Toen het erop aankwam kwam er van de Farao van Egypte geen hulp en in het begin van de oorlog werd Hoséa gevangen genomen en gedood.

Maar ook al was de ongehoorzame vazal gedood, daarmee was de oorlog niet voorbij. Stad na stad en dorp na dorp werd veroverd en geplunderd en tot slot werd de stad Samaria belegerd. Het lukte Salmanasser niet om deze stad in te nemen. Maar zijn besluit stond vast: deze opstandige stad zou veroverd worden en met een gedeelte van zijn groot leger omsingelde hij Samaria. Pas na drie jaar toen al het eten op was en ook de soldaten bijna verhongerd waren, gaven ze zich over en zetten de stadspoorten open.

Salmanasser, die al zo lang gewacht had, kende geen genade. Dit volk dat hem met een eed trouw had beloofd, maar stiekem met Egypte een verbond had gesloten, zou weten hoe een Assyriër straft.

Dagen lang moorden en plunderden de wrede heidenen de stad. Vrouwen noch kinderen werden gespaard. Pas toen zijn soldaten moe werden van het moorden en plunderen gebod Salmanasser dat de hele bevolking, voor zover ze nog in leven waren, weggevoerd moesten worden naar Assyrië.

De soldaten wisten wel hoe ze dit moesten doen. Ze hadden al vaker hele volksstammen uit hun land weggevoerd. Als kuddes geiten en schapen, zo dreven ze het volk van Israël bij elkaar. Geen stad en dorp sloegen ze over. Alleen een klein aantal van de allerarmste mensen sloegen ze over. Die mochten in de lege dorpen achterblijven en nog een klein stukje grond bebouwen. Zij zouden niet op het idee komen om in opstand te komen. Maar alle anderen, die iets meer waren en de vijand haatten, moesten mee. Zij zouden in een ver en vreemd land wonen en mochten nooit weer terugkeren. En op de lange duur zouden ze hun eigen taal en hun eigen godsdienst vergeten en helemaal opgaan in het volk van de Assyriërs. *Zo strafte Salmanasser wie in opstand kwam tegen zijn troon!*

Toen het volk bijeengedreven was, werden ze in groepen ingedeeld en in lange rijen opgesteld. Iedereen kreeg een ijzeren enkelband en werd met een ketting vastgeketend aan zijn buurman voor hem.

Uren en urenlang liepen ze.

Toen klapten de wrede zweepen en de lange, zware mars was begonnen. Uren en urenlang liepen ze in een wolk van stof en na en korte rustpauze moesten ze weer verder. 's Avonds vielen ze dodelijk vermoeid in slaap en 's morgens in alle vroegte schrokken ze wakker van luid trompetgeschal.

Zo reisden ze weken, maanden lang over de wegen van Israël, door de dorpen van Aram, al maar verder het noorden en het oosten in. Door grote, groene grasvelden, over heuvels en hoge bergen, door smalle paden en door de eindeloze steppen. Elke dag was er weer iets anders te zien, maar de meesten hadden niet de moed om te kijken. Ze liepen met gebogen hoofden en zagen niets anders dan de voeten van de man die voor hem liep en de weg, waar maar nooit een einde aan kwam.

Ze liepen met gebogen hoofden.

Er waren jonge sterke kerels bij, maar ook oude mensen en zwakke vrouwen. Moeders met kleine kinderen die huilden van honger en dorst. Ook zieke mensen moesten mee en mensen die al die maanden, jaren in Samaria bijna verhongerd waren.

De soldaten, hoog zittend op hun paarden, hadden geen medelijden. Wie niet snel genoeg liep, kreeg met de zweep en wie helemaal niet meer kon, werd losgemaakt en aan de kant van de weg neergegoid.... Hoog in de lucht, boven deze karavaan van ellende, zweefden op hun brede vleugels de hongerige gieren die wel raad wisten met de uitvallers.

Wie half kon strompelde door op zijn blote, zere voeten en bloedende enkels. Want op deze ellenlange reis gold maar één wet: lopen of sterven!

Na maanden bereikten ze eindelijk het land van de vijand en elke groep kreeg een dorp toegewezen waar ze mochten wonen. Zwaar moesten ze werken in de

bloedhete zon. Maar na die bloedige mars was zelfs het zwaarste werk een zegen en na verloop van tijd wende het.

Jaren later vergaten ze hun eigen land. Van hun kinderen leerden ze de vreemde taal spreken. Slechts weinigen bleven heimwee houden naar hun oude land Israël. Nog minder mensen bleven de Heer dienen.

Later stierven de ouderen en de jeugd wist niet veel meer van dat kleine, verre land tussen de rivier de Jordaan en de Grote Zee.

Israël en de God van Israël was niets meer dan een oud verhaal dat oude mensen 's avonds vertelden, na een dag hard werken op het land. Tot ook dat ophield en het volk van het tienstammenrijk geheel opging in het vreemde volk van de Assyriërs. *Het rijk van de tien stammen was opgehouden te bestaan.*

Alleen in het kleine Juda, met als hoofdstad Jeruzalem, had de Heer nog zijn eigen volk. Daar, in de tempel van Salomo, werden nog wel elke dag offers aan de Heer gebracht. Daar regeerde nog altijd een koning uit het geslacht van David. Maar ook hier ging het niet meer zoals in de dagen van koning David. Er zou een tijd komen dat ook dit volk weggevoerd zou worden. Zelfs nog veel verder weg dan naar het land Assyrië. En dat zou ook gebeuren omdat het volk van Juda God de Heer vergat en zijn eigen wegen ging, waarin geen rekening gehouden werd met Gods wetten.

De eerste jaren na de val van Samaria lag het land er wild en verlaten bij. Het onkruid groeide hevig en de wijngaarden werden niet meer onderhouden. De overgebleven huizen vielen in puin en 's nachts zwierven de wilde dieren door de dorpen.

Op een gegeven moment kreeg het lege en verlaten land weer nieuwe bewoners. Salmanasser liet er overwonnen volksstammen heenbrengen. Zij moesten dit door god en mens verlaten land weer bewoonbaar maken. Ze bouwden weer huizen, bewerkten de grond, weidden hun kuddes schapen en geiten, snoeiden de wijngaarden en leefden er sober van, want het beste van de oogst moesten ze als belasting naar Ninevé brengen.

Natuurlijk konden ze niet direct het hele land weer in cultuur brengen. Daarvoor waren ze met te weinig mensen. Grote stukken land lagen braak en daar huisden wilde dieren. Vossen, jakhalzen en leeuwen hadden vrij spel. Deze wilde dieren werden een ware plaag voor de bevolking. Soms vielen leeuwen zelfs mensen aan en verscheurden die. De mensen offerden aan hun goden en baden om hulp, maar dat hielp niet en wapens om op jacht te gaan hadden ze niet.

De enkele Israëlieten die nog in het land overgebleven waren, konden ook niets tegen deze ware plaag van wilde dieren doen. Ze zeiden tegen de nieuwkomers: 'Vroeger, toen ons eigen volk hier nog woonde, waren hier geen leeuwen.

Misschien is onze God wel boos omdat jullie hier nu wonen en andere goden dienen.'

Dat was misschien wel de reden, waarom zij zoveel last van wilde dieren hadden. Ze wilden de 'god-van-dit-land' ook wel offers brengen, maar ze wisten niet hoe ze dat moesten doen.

Een leeuwenplaag.

Ze stuurden een boodschapper naar Ninevé met de vraag of er niet een priester die naar Assyrië was weggevoerd, terug mocht komen. Dat vond de koning goed en hij stuurde een priester die op de hand van de Assyriërs was, terug naar Israël. Hij was natuurlijk niet een echte priester des Heren, want die woonden alleen maar in Jeruzalem. Dit was een priester die in Bethel, in de tempel van Jerobeam offers gebracht had.

De man was erg blij dat hij terug mocht. Thuis gekomen stelde hij meer priesters aan, maar hij bleef natuurlijk wel de hogepriester en leerde de bevolking de offerdienst van het gouden kalf.

De mensen waren tevreden. De god-van-het-land kreeg zijn offers en ook hun eigen goden die ze meegenomen hadden, vergaten ze niet. Ze gaven elke god het zijne en verwachtten dat de goden hen nu wel **moesten** zegenen.

Dat de dienst van het gouden kalf de Heer in de hemel een gruwel was, dat konden zij niet weten.

Later hield de plaag van de leeuwen op en dat was volgens de mensen een teken dat alles nu goed was en dat de god-van-dit-land niet meer kwaad op hen was.

Na verloop van jaren voelden de nieuwe bewoners zich thuis in hun nieuwe land. Soms probeerden ze vriendschap te sluiten met het volk van Juda. Maar zij wilden niets met hun burenen, deze heidenen te maken hebben. Zij waren Gods eigen volk! Dat zij zelf ook offers brachten aan de Baäls en niet leefden volgens Gods wetten, daar dachten ze dan maar even niet aan....

Al die eeuwen dat deze beide volken naast elkaar woonden, het volk van Juda en de Samaritanen, bleef die oude haat en vijandschap bestaan.